

วิชา หุ่นส่วน

การบรรยายภาคคำ ครั้งที่ ๕

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

ดร.พรภัทร์ ตันติกุลานันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

๑.๒ ห้างหุ้นส่วนสามัญมีสถานะเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วน

“มาตรา ๑๐๑๕ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น”

“มาตรา ๖๖ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ที่ได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมายข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง”

- ห้างฯ เป็นนิติบุคคลแยกจากผู้เป็นหุ้นส่วน มีสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของตัวเอง อาจฟ้องหรือถูกฟ้องได้ การกระทำกิจการใดๆผูกพันห้างหุ้นส่วน ไม่ผูกพันหุ้นส่วนเป็นการส่วนตัว

- หุ้นส่วนผู้จัดการ จัดการงานได้เฉพาะในขอบวัตถุประสงค์เท่านั้น หากทำกิจการที่อยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ ผล ๒ ประการ คือ

(๑) กิจการนั้นไม่ผูกพันห้างฯ และห้างฯ จะให้สัตยาบันหรือยอมรับกิจการนั้นไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องนอกสิทธิและหน้าที่ของห้างหุ้นส่วน ถ้าห้างฯประสงค์ให้กิจการที่อยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ผูกพันตน ต้องมีการแก้ไขขอบวัตถุประสงค์ก่อน ตามมาตรา ๑๐๓๒

“มาตรา ๑๐๓๒ ห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเดิมแห่งห้างหุ้นส่วน หรือประเภทแห่งกิจการ นอกจากด้วยความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนหมดด้วยกันทุกคน เว้นแต่จะมีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น”

ฎ.๔๑/๒๕๐๙ วัตถุประสงค์ของห้างจำเลยที่จดทะเบียนไว้มีว่า เพื่อประกอบพาณิชย์การในประเภททำการค้าสินค้าพื้นเมือง ทำการส่งสินค้าเข้าและส่งออก ทำการค้าเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทำการเป็นนายหน้าและตัวแทนต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อผู้จัดการของจำเลยไปทำสัญญาค้าประกันหนี้ จึงเป็นการกระทำนอกวัตถุประสงค์ของจำเลย จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

(๒) ห้างฯไม่ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอก แต่หุ้นส่วนผู้จัดการ ที่
ทำกิจการนอกขอบวัตถุประสงค์ ต้องรับผิดชอบตัว

“มาตรา ๗๖ วรรคสอง ถ้าความเสียหายแก่บุคคลอื่นเกิดจากการ
กระทำที่ไม่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคล บรรดา
บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง (ผู้แทน ผู้มีอำนาจทำการแทน) ที่ได้เห็นชอบ
ให้กระทำการนั้นหรือได้เป็นผู้กระทำการดังกล่าว ต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้
ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายนั้น”

***เปรียบเทียบ ห้างฯไม่จดทะเบียน หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบไม่จำกัดใน
การใดที่หุ้นส่วนคนหนึ่งทำไปในทางธรรมาการค้ำของห้าง (ไม่ใช่แค่
ขอบวัตถุประสงค์) หลักคือ ดูจากปกติจารีตประเพณีของธุรกิจประเภท
นั้นๆ หากโดยจารีตประเพณีกิจการประเภทเดียวกันทำได้ กิจการดังกล่าว
ย่อมเป็นธรรมาการค้ำขายของห้าง (หัวข้อย่อย ๕.๑.๑ ครั้งที่ ๒)

- หากบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงขอบวัตถุประสงค์ของ
ห้าง แต่ส่งมอบทรัพย์สินกันหรือปฏิบัติตามสัญญาไปบ้างแล้ว
วิธีการเยียวยา คือ?

๑. การฟ้องขอเรียกคืนทรัพย์สิน “มาตรา ๑๓๓๖ ...
เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย... กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืน
ซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้”

เมื่อสัญญาไม่ผูกพันตัวห้างหุ้นส่วน เพราะอยู่นอกขอบ
วัตถุประสงค์ บุคคลภายนอกย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกเอาทรัพย์สิน
ได้

๒. หลักสุจริต “มาตรา ๕ ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ใน การชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต”

เมื่อห่างๆ รับเอาประโยชน์มาแล้ว จะปฏิเสธความรับผิดชอบมิได้ อย่างไรก็ตาม การที่ห่างหุ้นส่วนต้องรับผิดชอบต่อ
บุคคลภายนอก มิได้หมายความว่า สัญญานั้นเป็นอันผูกพันห่าง
หุ้นส่วน หรือถือว่าห่างหุ้นส่วนได้ให้สัตยาบันแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ ๑

ห้างฯ ขายเสื้อผ้า มี ก ข ค เป็นหุ้นส่วน ทุกคนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
ก ซื้อผ้าจาก ง และเช่าตึกแถวจาก จ สำหรับขายเสื้อผ้า สัญญา
ซื้อผ้าเป็นวัตถุประสงค์โดยตรง สัญญาเช่าตึกแถวเป็นวัตถุประสงค์
โดยปริยาย (ดูความหมาย หัวข้อ ๕.๑ ครั้งที่ ๒) อยู่ในขอบ
วัตถุประสงค์ทั้งสองสัญญา กิจการทั้งสองดังกล่าวจึงผูกพันห้างฯ

ตัวอย่างที่ ๒

ข้อเท็จจริงเดิม แต่ ก ซื้อเครื่องหวายจาก ฉ มาเพื่อวางขายในร้าน ข
และ ค ไม่ยอมรับสัญญาซื้อเครื่องหวาย สัญญายอมไม่ผูกพันห้าง
เพราะอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ แต่ ฉ เรียกให้ ก รับผิดเป็นการ
ส่วนตัวได้ ตามมาตรา ๗๖ วรรคสอง

ตัวอย่างที่ ๓

ถ้า ข และ ค เห็นดีด้วยกับสัญญาซื้อขายเครื่องหวายของ ก จาก ฉ ห้างฯ ก็ไม่อาจให้สัตยาบันได้ (ไม่ว่าสัญญานั้นจะเป็นคุณหรือโทษ) เพราะเป็นเรื่องการกระทำนอกขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖

ตัวอย่างที่ ๔

ถ้าหลังจาก ก ทำสัญญาซื้อขายเครื่องหวายจาก ฉ แล้ว ฉ นำเครื่องหวายมาส่งมอบ ห้างฯ นำเครื่องหวายออกขาย ต่อมา ฉ มาเรียกให้ห้างฯ ชำระหนี้ ห้างฯไม่ชำระโดยอ้างว่าสัญญาซื้อขายอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ ฉ ต้อง (๑) ใช้สิทธิติดตามเรียกเครื่องหวายคืนจากห้างฯ ได้ ตามมาตรา ๑๓๓๖ เพราะสัญญาไม่มีผลผูกพัน หากห้างฯ ไม่อาจคืนได้ก็ต้องชดใช้ราคาแทน หรือ (๒) ใช้สิทธิเรียกให้ห้างชำระราคาค่าเครื่องหวายโดยอาศัยหลักสุจริตตามมาตรา ๕ เพราะห้างฯรับเอาประโยชน์จากสัญญาแล้ว โดยการนำเครื่องหวายไปขาย ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบ มิเช่นนั้นก็จะเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

หัวข้อที่ ๒ ผลโดยเฉพาของการจดทะเบียนห้าง หุ้นส่วนสามัญ

- ๒.๑ หุ้นส่วนถือเอาประโยชน์ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อ
- ๒.๒ ห้ามหุ้นส่วนค้าขายแข่งกับห้าง
- ๒.๓ ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้าง
- ๒.๔ ห้างเลิกกันเมื่อศาลมีคำสั่งให้ห้างล้มละลาย
- ๒.๕ สิทธิของเจ้าหนี้ของห้างต่อผู้เป็นหุ้นส่วน
- ๒.๖ สิทธิของเจ้าหนี้ส่วนตัวของหุ้นส่วนต่อห้าง
- ๒.๗ ข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ
- ๒.๘ การลาออกจากหุ้นส่วนผู้จัดการ

๒.๑ หุ้่นส่วนถือเอาประโยชน์ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อได้

“มาตรา ๑๐๖๕ ผู้เป็นหุ้่นส่วนอาจถือเอาประโยชน์แก่บุคคลภายนอกในบรรดาสีทธิอันห้่างหุ้่นส่วนจดทะเบียนนั้นได้มา แม้ในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตน”

เหตุผล บุคคลทั่วไปสามารถขอคัดข้อมูลทางธุรกิจดังกล่าวได้สามารถทราบว่ใครเป็นหุ้่นส่วน

**เปรียบเทียบกั้กับกรณีห้่างหุ้่นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๔๙ (privity of contract) “ผู้เป็นหุ้่นส่วนจะถือเอาสิทธิใด ๆ แก่บุคคลภายนอกในกิจการค้าขายซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตนนั้นหาได้ไม่” ข้อมูลขององค์กรเป็นเพียงข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมิได้เปิดเผยต่อสาธารณะ

๒.๒ ห้ามหุ้นส่วนค้าขายแข่งกับห้าง

“มาตรา ๑๐๖๖ ห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตน หรือเพื่อประโยชน์ผู้อื่น หรือ ไปเข้าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนอื่น ซึ่งประกอบกิจการอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนนั้น เว้นไว้แต่จะได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นทั้งหมด

แต่ข้อห้ามเช่นว่ามานี้ ท่านว่าจะไม่พึงใช้ได้ ถ้าหากผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้รู้อยู่แล้วในเวลาเมื่อลงทะเบียนห้างหุ้นส่วนนั้นว่า ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งได้ทำกิจการหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนอยู่ในห้างหุ้นส่วนอื่น อันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และในสัญญาเข้าหุ้นส่วนที่ทำไว้ต่อกันนั้นก็ได้บังคับให้ถอนตัวออก”

“มาตรา ๑๐๖๗ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ ในมาตราก่อนนี้ไซ้ ท่านว่าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนนั้น ชอบที่จะเรียกเอาผลกำไรอันผู้นั้นหาได้ทั้งหมด หรือเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายซึ่งห้างหุ้นส่วนได้รับเพราะเหตุนั้น

แต่ทั้งนี้ท่านห้ามมิให้ฟ้องเรียกเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่ง นับแต่วันทำการ ฝ่าฝืน

อนึ่ง บทบัญญัติมาตรานี้ ไม่ลบล้างสิทธิของผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลาย นอกนั้น ในอันจะเรียกให้เลิกห้างหุ้นส่วน”

- มาตรา ๑๐๖๖ และ ๑๐๖๗ หลักการเดียวกันกับมาตรา ๑๐๓๘ และ ๑๐๕๗ (๑) ห้างฯไม่จดทะเบียน โดยสามารถนำมาตรา ๑๐๕๘ การกำจัดหุ้นส่วนมาใช้ด้วย ค่าขายแข่งกับห้างหรือไม่ ให้ดูสภาพ เวลา และสถานที่

- ที่แตกต่างกันคือ

(๑) ห้ามเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ (ทั้งไม่จดทะเบียนและนิติบุคคล) หรือหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งต่างจากมาตรา ๑๐๓๘ วรรคหนึ่งซึ่งมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องห้ามเป็นหุ้นส่วนทุกกรณีแม้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด

(๒) ข้อยกเว้นที่ทำได้เพิ่มเติมเข้ามานอกจากหุ้นส่วนอื่น
ทั้งหมดยินยอม คือ ทราบอยู่แล้วขณะจดทะเบียน และใน
สัญญาจัดตั้งห้างไม่ได้กำหนดให้ถอนตัว

(๓) ผลกำไรหรือค่าสินไหมทดแทน ห้างฯ เรียกได้เอง

๒.๓ ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนซึ่งออกจากห้าง

“**มาตรา ๑๐๖๘** ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน อันเกี่ยวแก่หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้น ย่อมมีจำกัดเพียงสองปี นับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน”

กำหนดเวลาสองปี เป็นระยะเวลา มิใช่อายุความ
ในระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และหุ้นส่วนด้วยกัน
จึงสามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้ (เนติ'๖๕)

นับแต่วันที่จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ประกาศราชกิจจานุ
(เนติ'๖๕)

**เปรียบเทียบกับการหนีห่างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตามมาตรา
๑๐๕๑

“ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วยังคงต้องรับผิดชอบ
หนี้ซึ่งห่างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไป”

๒.๔ ห้างเล็กกันเมื่อศาลมีคำสั่งให้ห้างล้มละลาย

- การเลิกกันของห้างเหมือนกรณีห้างฯไม่จดทะเบียน คือ หุ้่นส่วน
ทุกคนตกลงกันเลิก ตามมาตรา ๑๐๕๕ โดยผลของกฎหมาย และมาตรา
๑๐๕๗ โดยคำสั่งศาล

- ที่เพิ่มเติมคือ “มาตรา ๑๐๖๙ นอกจากในกรณีทั้งหลายที่บัญญัติ
ไว้ใน มาตรา ๑๐๕๕ ท่านว่าห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนยอมเลิกกันเมื่อห้าง
หุ้นส่วนนั้นล้มละลาย” เป็นการเลิกกันโดยผลของกฎหมายมีผลทันที

๒.๕ สิทธิของเจ้าหนี้ของห้างต่อผู้เป็นหุ้นส่วน

“มาตรา ๑๐๗๐ เมื่อใดห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนปิดนัดชำระหนี้ เมื่อนั้นเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนนั้นชอบที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอาแต่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งก็ได้”

- ห้างฯ เป็นนิติบุคคล เจ้าหนี้จึงชอบที่จะเรียกให้ห้างฯ รับผิดในหนี้ได้ หากมูลหนี้อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖ แต่ตามมาตรา ๑๐๒๕ หุ้นส่วนต้องรับผิดในหนี้ไม่จำกัด ดังนั้น **ภายหลังห้างฯ ปิดนัดชำระหนี้** เจ้าหนี้จึงสามารถเรียกให้ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนรับผิดได้โดยสิ้นเชิง หรือรับผิดร่วมกันก็ได้ (อ้างทั้งมาตรา ๑๐๗๐ และ ๑๐๒๕)

**เปรียบเทียบกับกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๕๐ เจ้าหนี้ของห้างเรียกให้หุ้นส่วนรับผิดชำระหนี้ได้โดยตรง

“มาตรา ๑๐๗๑ ในกรณีที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๐๗๐ นั้น ถ้าผู้เป็น
หุ้นส่วนนำพิสูจน์ได้ว่า

(๑) สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนยังมีพอที่จะชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือ
บางส่วน และ

(๒) การที่จะบังคับเอาแก่ห้างหุ้นส่วนนั้นไม่เป็นการยากจนนี้ไซ้

ศาลจะบังคับให้เอาสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนนั้นชำระหนี้ก่อนก็ได้
สุดแต่ศาลจะเห็นสมควร

- กรณีที่ห้างผิดนัด และเจ้าหนี้ฟ้องแต่หุ้นส่วน หุ้นส่วนสามารถใช้
สิทธิเรียกร้องไปบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของห้างก่อนได้

- การใช้สิทธิเคียงกรณีนี้ ต่างจากผู้ค้าประกัน ใช้สิทธิเคียงตาม
มาตรา ๖๘๘ และ ๖๘๙ ให้ไปบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของห้างก่อน
ได้ ดู ฎ.๑๐๙๒/๒๕๔๔

ป.พ.พ.มาตรา ๑๐๗๑ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจใน
การบังคับคดีโดยจะให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนจำกัดก่อน
หรือจะให้บังคับชำระหนี้เอาแก่จำเลยซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้าง
หุ้นส่วนจำกัดซึ่งเป็นลูกหนี้ก็ได้ ซึ่งแตกต่างกับกรณีเป็นผู้ค้าประกันที่ผู้ค้า
ประกันสามารถจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหนี้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของ
ลูกหนี้ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๘ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใด
ห้ามโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัดมิให้ฟ้องร้องหุ้นส่วนผู้จัดการ
โดยต้องไปบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนจำกัดก่อน

๒.๖ สิทธิของเจ้าหนี้ส่วนตัวของหุ้นส่วนต่อห้าง

“**มาตรา ๑๐๗๒** ถ้าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนยังมีได้เลิกกันตราบ
ใด เจ้าหนี้ของผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะตัวยอมใช้สิทธิได้แต่เพียงในผลกำไร
หรือเงินซึ่งห้างหุ้นส่วนค้างชำระแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นเท่านั้น ถ้าห้าง
หุ้นส่วนนั้นเลิกกันแล้ว เจ้าหนี้ยอมใช้สิทธิได้ตลอดจนถึงหุ้นของผู้เป็น
หุ้นส่วนคนนั้นอันมีในสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน”

- **ห้างยังไม่เลิก** เรียกกำไร และเงินที่ห้างค้างชำระแก่หุ้นส่วน

- **ห้างเลิก** เรียกกำไร เงินที่ห้างค้างชำระแก่หุ้นส่วน และเงินหรือ
ทรัพย์สินที่นำมาลงหุ้น (ขั้นตอนการชำระบัญชี จะมีการคืนหุ้น ตามมาตรา
๑๐๖๒ (๓))

๒.๗ ข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ

- โดยปกติข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการ จะจดทะเบียนไว้ตาม มาตรา ๑๐๖๔ (๖) จึงผูกพันบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๑๐๒๒ (มีการ โฆษณาฯ) และมาตรา ๑๐๒๐ (สามารถคัดถ่าย) ดังนั้น หาก บุคคลภายนอกทำนิติกรรมกับหุ้นส่วนผู้จัดการไป โดยฝ่าฝืนข้อจำกัด อำนาจ จะเรียกให้ห้างรับผิดชอบไม่ได้ ต้องเรียกหุ้นส่วนผู้จัดการรับผิดชอบตัว ตามมาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคสอง (อย่าสับสนกับการทำ **นอกขอบวัตถุประสงค์**)

- เช่น การนิติกรรมของห้างฯ ต้องมีหุ้นส่วนสองคนลงลายมือชื่อ ประทับตรา หากลงลายมือชื่อเพียงคนเดียว ไม่ผูกพันห้าง

- เว้นแต่ห้างให้สัตยาบันโดยตรงหรือโดยปริยายรับเอานิติกรรม ห้างถึงต้องรับผิดชอบ ตามมาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง

- **มาตรา ๗๗**ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนแห่งประมวลกฎหมายนี้ มาใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันระหว่างนิติบุคคลกับผู้แทนของนิติบุคคล และระหว่างนิติบุคคล หรือผู้แทนของนิติบุคคลกับบุคคลภายนอก โดยอนุโลม

- **มาตรา ๘๒๓** ถ้าตัวแทนกระทำการอันใดอันหนึ่งโดยปราศจากอำนาจก็ดี หรือทำนอกทำเหนือขอบอำนาจก็ดี ท่านว่าย่อมไม่ผูกพันตัวการ เว้นแต่ตัวการจะให้สัตยาบันแก่การนั้น

ถ้าตัวการไม่ให้สัตยาบัน ท่านว่าตัวแทนย่อมต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกโดยลำพังตนเอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลภายนอกนั้นได้รู้อยู่ว่าตนทำการโดยปราศจากอำนาจ หรือทำนอกเหนือขอบอำนาจ

****เปรียบเทียบ ห้างฯไม่จดทะเบียน

- ข้อจำกัดอำนาจไม่มีผลผูกพันบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๑๐๕๓ แม้หุ้นส่วนคนใดทำนอกข้อจำกัดอำนาจ หุ้นส่วนทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ หากกิจการที่ทำเป็นตามหลักธรรมาการค้าขาย ตามมาตรา ๑๐๕๐

๒.๘ การลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ

- ให้ดูมาตรา ๑๐๖๔/๑ และ ๑๐๖๔/๒
- หุ้นส่วนผู้จัดการต้องทำ “ใบลาออก” เป็นหนังสือ
- หากห้างฯมีหุ้นส่วนผู้จัดการ**หลายคน** ให้ยื่นใบลาออกต่อหุ้นส่วนผู้จัดการอื่น มีผลเมื่อใบลาออกถึงหุ้นส่วนผู้จัดการอื่น
- หากห้างฯมีหุ้นส่วนผู้จัดการ**คนเดียว** ต้องแสดงเจตนาต่อหุ้นส่วนคนหนึ่ง โดยทำหนังสือเพื่อนัดประชุมและพิจารณาตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการคนใหม่ พร้อมใบลาออก มีผลเมื่อใบลาออกถึงหุ้นส่วนนั้น

- ในระหว่างห้างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก การลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการจะผูกพันบุคคลภายนอกต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางทะเบียน

- เป็นหน้าที่ของห้างหุ้นส่วนต้องเปลี่ยนแปลงหลักฐานทางทะเบียนภายใน ๑๔ วัน ตามมาตรา ๑๐๖๔/๒ **หุ้นส่วนผู้จัดการที่ลาออกสามารถแจ้งการลาออกของตนต่อนายทะเบียนได้เอง ตามมาตรา ๑๐๖๔/๑ ได้ด้วย**